

Voorzitter

Verder deel ik aan de Kamer mee, dat sinds 1 mei jl. het fractiebestuur van de VVD bestaat uit:

- de heer Rosenthal, fractievoorzitter;
- de heer De Graaf, vice-fractievoorzitter;
- mevrouw Dupuis, secretaris/penningmeester.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden het Koninkrijk België inzake arbitrage betreffende de spoorlijn "IJzeren Rijn"; 's-Gravenhage, 22/23 juli 2003 (29579)**.

(Zie vergadering van 26 april 2005.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

□

De heer **Eigeman** (PvdA): Voorzitter. Mijn fractie heeft in het debat twee belangrijke voorwaarden gesteld. In de eerste plaats ging het ons om de garantie op een vrije rechtsgang voor procedures van beroep en bezwaar van burgers en lagere overheden op de besluitvorming die nodig is om het verdrag tot uitvoering te brengen. In de tweede plaats stelden wij de voorwaarde dat er uitzicht moest zijn op alternatieve tracés op inhoudelijke gronden, argumenten ontleend aan belangen van natuur, milieu en veiligheid. Bovendien hebben wij gepleit voor een andere bestuurlijke aanpak met meer oog voor zowel de burens als voor de regio. Op het eerste punt hebben beide bewindslieden meer ruimte en begrip getoond dan in het debat in de Tweede Kamer. Dit was met name het gevolg van de inbreng van minister Bot, die overigens ook geen absolute duidelijkheid kon geven. Zie zijn opmerkingen over de mogelijke overwegingen die de rechter kan ontlenen aan het arbitrageverdrag. Wel heeft de minister beaamd dat de rechter niet aan het verdrag is gebonden.

Het recht op doortocht staat voor mijn fractie niet ter discussie. Wij hadden graag een andere bestuurlijke aanpak gezien, meer Europees en met meer oog voor het gezamenlijke belang op het gebied van veiligheid, natuur en milieu. Uit het debat is ondubbelzinnig de conclusie

te trekken dat voor de Nederlandse regering de keuze voor het historische tracé vaststaat. Het accent dat de fracties van VVD en CDA in het debat hebben gelegd op de rol van voormalig minister-president Kok is onzes inziens niet opportuun. In zijn brief uit 1998 staat niet voor niets "of welk tracé dan ook". Arbitrage gaat vooral over de kosten die betaald moeten worden en niet over de vraag of er een spoorverbinding moet komen om de Antwerpse haven te accommoderen. Instemming met het arbitrageverdrag impliceert dat de PvdA-fractie zich zou neerleggen bij de tracékeuze van de regering. Als doekje voor het bloeden kunnen burgers en medeoverheden in de uitwerking van die keuze nog naar de rechter. Mijn fractie wil echter niet aan een tracékeuze gebonden zijn en zal dan ook tegen het arbitrageverdrag stemmen.

De **voorzitter**: Ik wijs de leden erop dat stemverklaringen kort dienen te zijn.

□

De heer **Ten Hoeve** (OSF): Voorzitter. De constatering die de heer Franken de vorige keer namens deze hele Kamer heeft gemaakt, lijken mij terecht. Er zou geen recht op doortocht meer zijn, omdat dit verwerkt is. Consequent is dan om tegen het arbitrageverdrag te zijn, omdat dit wel weer uitgaat van het recht op doortocht. Bovendien zou het ons op slot zetten voor wat betreft de tracékeuze. Ik zal dan ook tegen stemmen. Over de verbinding tussen Antwerpen en het achterland moet als goede naburen met elkaar worden gesproken, maar niet onder deze rigide voorwaarden.

□

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Mijn fractie vindt dat er nog te veel onduidelijkheid bestaat over de historische aanspraken van België. Wij zijn niet overtuigd van de noodzaak van het historisch tracé. Wij vinden ook dat internationale arbitrage op dit moment ertoe leidt dat nationale procedures onvoldoende zinvol zijn. Daarom zal mijn fractie tegen het wetsvoorstel stemmen.

□

De heer **Van der Lans** (GroenLinks): Voorzitter. De vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat volgt de redenering dat het recht op doorgang aan het einde van de negentiende eeuw is teruggekocht van de Belgen, maar dat minister-president Kok dat in 1998 weer heeft teruggegeven. Tijdens het debat bleek deze redenering in onze ogen niet staande te houden, toen de brief boven water kwam. In bewoordingen die ik bijna zelf had kunnen kiezen pleitte de heer Kok daarin voor goed nabuurschap, en daar zijn wij uiteraard ook voor. Naar onze opvatting had deze hele kwestie op een integrale wijze moeten worden afgewogen. Wij gunnen de Belgen het recht op doortocht wel degelijk, maar wij hadden graag alle tracés in de overwegingen betrokken zien worden. Dat blijkt nu niet meer mogelijk door het aanvaarden van dit verdrag en dat is de reden waarom wij tegen dit wetsvoorstel zullen stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, de ChristenUnie, de SGP, GroenLinks, de SP en de OSF tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de decentralisatie van de vervangingsuitgaven en van de bovenwettelijke wachtgelduitgaven (decentralisatie vervangingsuitgaven en bovenwettelijke wachtgelduitgaven vo) (27744);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, gericht op vermindering en vereenvoudiging van regelgeving en op verdere zelfregulering in het hoger onderwijs (27848);**

- **het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 22 april 2002 te Valencia totstandgekomen Europees-mediterrane Associatie tot stand wordt gebracht tussen de**

Voorzitter

Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds (Trb. 2002, 121) (28848);

- **het wetsvoorstel Regels voor de financiële dienstverlening (Wet financiële dienstverlening) (29507);**

- **het wetsvoorstel Samenvoeging van de gemeenten Venhuizen en Drechterland (29730);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs om meer maatwerk mogelijk te maken bij de toelating tot het praktijkonderwijs onder vervallenverklaring van de grondslag voor de tijdelijke regeling van die toelating (29823);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de openlucht-recreatie (gefaseerde intrekking van de wet) (29829);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met verlaging van de wettelijke alcohollimiet voor beginnende bestuurders (29844);**

- **het voorstel van (Rijks)wet Goedkeuring van het op 28 november 2003 te Genève totstandgekomen Aanvullend Protocol inzake ontplofbare oorlogsresten (Protocol V), gehecht aan het op 10 oktober 1980 te Genève totstandgekomen Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben (Trb. 2004, 227) (29848, (R1775));**

- **het wetsvoorstel Het van rechtswege verlenen van erkenningen voor landelijke publieke omroep en verkorting van de duur van erkenningen en voorlopige erkenningen voor landelijke publieke omroep (Tijdelijke wet verkorting erkenningenduur publieke omroepen) (29866);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 en enkele andere wetten in verband met de invoering van een kentekenregistratiesysteem voor bromfietsen alsmede vaststelling van overgangsbepalingen in verband daarmee (29910).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is het **beleidsdebat** naar aanleiding van de **begroting van het Ministerie van Defensie voor het jaar 2005 (29800-X) en het onderdeel NAVO van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2005 (29800-V)**, waarbij tevens wordt betrokken het Tweede Structuurschema Militaire Terreinen (SMT-2) (28114).

□

De heer **Middel** (PvdA): Voorzitter. Vorig jaar hebben wij gesproken over de defensiebegroting en over de NAVO meteen nadat bij het departement van Defensie, en dan met name binnen onze krijgsmacht, een ingrijpende reorganisatie had plaatsgevonden. Mijn fractie wil dit jaar het beleidsdebat gebruiken om stil te staan bij een aantal aspecten die ons verontrusten. Het gaat om zaken die wij willen uittillen boven de waan van de dag en boven de partijpolitieke discussie, die vaak heftig wordt gevoerd, maar waarbij inhoudelijke argumenten nogal eens op de achtergrond raken. Wij willen vanmiddag met het kabinet praten over de uitzending van onderdelen van onze krijgsmacht, de ontwikkelingen binnen de NAVO, het al dan niet gecommiteerd zijn aan schendingen van het oorlogsrecht en de internationale verdragen inzake de behandeling van krijgsgevangenen, en de uitwerking van de reorganisatie van de krijgsmacht en wat daarbij zoal is komen kijken.

Ik begin mijn betoog over de uitzendingen met een parafraze op een bekende slogan van de omroeporganisatie Veronica van een aantal jaren geleden: je bent klein en je wilt wat. Daarmee is aangegeven wat voor Nederland de motivatie is om in internationaal verband op zoveel plekken tegelijk aanwezig te zijn. Wij zaten vorig jaar in Irak met 1350 mensen, en later nog een paar mensen extra. Wij zaten in Afghanistan met 400 mensen, onze special forces niet meegerekend. Wij zaten rond het Arabisch schiereiland met een fregat en 180 militairen. Wij zaten met 500 mensen op de Balkan, vooral in Bosnië. Wij lagen voor de kust van Liberia, met een zogenaamd

“landing platform deck”, zoals dat in het Nederlands heet. Daar tussen-door waren er nog wat commando's actief in Ivoorkust, alsmede adviseurs in andere verre landen. Als je naar het aantal mensen kijkt dat daarbij betrokken is geweest, dan kom je op een veelvoud. Bovendien zijn er nog duizend militairen elk moment inzetbaar binnen de snelle reactiemacht van de NAVO.

Voorzitter. Ons land spreekt een woordje mee, zou je wel mogen zeggen. Het wil daarnaast ook nog eens in een hoger geweldsspectrum actief worden. Je zou kunnen zeggen dat er aan ambities geen gebrek is. Ter rechtvaardiging en verklaring daarvan wordt er gesteld dat wij toch bij de grotere economische machten in de wereld horen met onze dertiende plek of zo. Wij zijn een belangrijk exportland. Wij zijn in internationaal verband door de eeuwen heen altijd al heel actief geweest. Wij hebben overal economische belangen en onze Grondwet stelt dat Nederland een krijgsmacht heeft om onder meer de internationale rechtsorde te bevorderen.

Die Nederlandse krijgsmacht – het moet gezegd worden – is zeker na de ingezette herstructurering relatief goed inzetbaar. Je zou met televisie-professor Rob de Wijk kunnen zeggen dat ons leger feitelijk een verkleinde versie is van de krijgsmacht van landen als Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Onze krijgsmacht is volledig expeditionair, zoals dat heet, en dat kun je dus niet zeggen van de meeste andere NAVO-partners, behalve de twee die ik al noemde, de Verenigde Staten en over een tijdje ook Italië en Spanje. Als wij zo doorgaan – ik weet niet of de minister dat wil en ik wil graag van hem weten of dat zo is – dan zijn wij naar onze mening straks na de Verenigde Staten, na Israël, Rusland, Noord-Korea en China het zesde land – misschien vergeet ik er een – met een “full spectrum force”. En dat voor minder dan 2% van ons nationale inkomen en met een personeelsbestand van nog geen 65.000 medewerkers.

Kortom, het ontbreekt ons niet aan politieke ambities en blijkbaar evenmin aan een hoog profiel. De minister zegt altijd – ik vind het trouwens een prachtige uitspraak – wij hebben de mensen ervoor opgeleid, wij hebben de spullen aangeschaft, dus wij kunnen het. Er